

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
BÖLÜMÜ**

mm

**Prof. Dr. Mine MENGİ Adına
TÜRKOLOJİ SEMPOZYUMU (20-22 Ekim 2011)
BİLDİRİLERİ**

ADANA-2012

ÖZGEÇMİŞİ

1943 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. 1961 yılında öğrenime başladığı Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden 1965 yılında mezun oldu. Mezuniyet sonrası kısa bir süre Ankara'da Milli Kütüphane'de Eski Harfli Türkçe Eserler Bölümü'nde kütüphaneci olarak görev aldı. 1966 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın verdiği yurt dışı doktora bursunu kazanarak 1966-1969 yılları arasında Bakanlık adına İskoçya'da Edinburgh Üniversitesi'nde doktora yaptı. Doktora sonrası bir yıl süreyle Amerika Birleşik Devletleri'nde Kaliforniya Üniversitesi'nin Yakın Doğu Araştırmaları Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak Türk Dili ve Edebiyatı derslerini okuttu. 1970 yılında yurda döndükten sonra kısa bir süre Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde yabancı uyruklu öğrencilere Türk dili dersi verdi. Aynı yıl Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne doktor asistan olarak atandı. 1976 yılında doçent unvan ve payesini kazandı. 1970-1982 yılları arasında on iki yıl süreyle Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde doktor asistan ve doçent olarak öğretim üyeliği yaptı.

YÖK yasası yürürlüğe girdikten kısa bir süre sonra 1982 yılı sonlarında Adana'ya gelerek Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde kurucu bölüm başkanı olarak görev aldı. 1985 yılında aynı fakültede profesörlüğe atandı. Yirmi yıl süreyle, 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılı'nın başlarına kadar sürdürdüğü Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölüm başkanlığı ve öğretim üyeliği görevinin yanı sıra; anılan fakültenin senatörlüğü, fakülte kurulu ve yönetim kurulu üyelikleri ile Çukurova Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı Türk Dili Bölümü, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bölümü kurucu bölüm başkanlıkları, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırmaları Enstitüsü müdürlüğü görevlerini yaptı.

Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki görevi sürerken ayrıca Çukurova Üniversitesi Eğitim ve İlahiyat Fakültelerinin kuruluş aşamalarında anılan fakültelerin fakülte ve yönetim kurulları üyesi olarak görev yaptı. Fen-Edebiyat Fakültesi'nde okuttuğu bölüm derslerinin yanı sıra ayrıca Eğitim Fakültesi'nde Türk Dili, İlahiyat Fakültesi'nde de Türk Kültür Tarihi derslerini verdi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün kurullarında görev aldı.

2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında Kıbrıs'ta Doğu Akdeniz Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak ders verdi. 2003 yazında Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ndeki görevine döndükten sonra anabilim dalı başkanı olarak görevini 2009 yılına kadar; öğretim üyeliği görevini ise emekli olduğu 2010 yılı Ağustos ayı sonuna kadar sürdürdü.

Prof. Dr. Mine Mengi'nin uzmanlık alanı Eski Türk Edebiyatı olup bu alanda yayımlanmış kitapları, makaleleri ve başka bilimsel çalışmaları bulunmaktadır.

ÇALIŞMALARI

Kitaplar

Divan Şiirinde Rintlik, 1985, Ankara.

Hikemi Şiir Tarzının Büyük Temsilcisi Nabi, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1. Baskı, 1987, 2. Baskı, 1990, Ankara.

Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Akçağ Yayınları, 1. Baskı, 1994, 17. Baskı, 2011, Ankara.

Mesihî Divanı, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1995, Ankara.

Divan Şiiri Yazıları (Seçme makale ve bildiriler), Akçağ Yayınları, 1. Baskı, 2000, 2. Baskı, 2010, Ankara.

Divan Şiirinin Arka Bahçesi (Seçme makale ve bildiriler), Akçağ Yayınları, 2010, Ankara.

Makaleler ve Bildiriler

“Edebiyat ve Edebiyat İncelemesi”, Rene Wellek-Austin Warren’in *Theory of Literature* adlı makalenin çevirisi, *Türkoloji*, C.V, S. 1, 1973, s. 49 vd.

“Bir Şiir Mecmuası Hakkında”, *Türkoloji*, C.VII, 1977, s. 73 vd.

“Harname Kime Sunulmuştur?”, *Türkoloji*, C.VII, 1977, s. 79 vd.

“Kıyafetnameler Üzerine”, *TDAY, Belleten*, 1977, s. 299 vd.

“Çağının İnsanı Olarak Nabi”, *Ömer Asım Aksoy Armağanı*, 1978, Ankara, s. 177.

“Yaşar Kemal’in İnce Memed’indeki Geleneksel Temalar”, W.C.Hickman’ın *Traditional Themes in the Work of Yaşar Kemal* adlı makalesinin çevirisi, *İnce Memed, Edebiyat*, University of Pennsylvania, Middle East Center, V.1-2, 1980, ss. 55-68.

“Eski Edebiyatımızın Mersiyelerine Toplu Bir Bakış”, *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları II, Prof. Dr. Harun Tolasa Özel Sayısı*, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1983, İzmir, s. 91 vd.

“Eski Toplumumuzdaki Rintlik Geleneği Üstüne”, *Tarih ve Toplum*, S. 12, Aralık, 1984, s. 160 vd.

“Eski Edebiyatımızdaki Bazı İnsan Tipleri”, *Tarih ve Toplum*, S. 12, 1984, Aralık, s. 414 vd.

“Garibname’de Alplık Geleneğiyle İlgili Bilgiler”, *Belleten*, 1985, S. 191-192, s. 481 vd..

“Dini Destanlarımızdan Biri: Distan-ı Battal-ı Sin”, *Halk Kültürü*, 1985/1, İstanbul, s. 79 vd.

- “Necati’ nin Şiirlerinde Atasözlerinin Kullanımı”, *Erdem*, C. 2, S. 4, 1986, Ankara, s. 47vd.
- “The Fifteenth Century Ottoman Poet Mesîhi and His Works”, *Erdem*, C. 2, S. 5, 1986, Ankara, s.357 vd.
- “Üniversitelerimizde Anadili Öğretimine İlişkin Sorunlar”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 1, S. 2, 1987, Adana, s.39 vd.
- “ Sakiname-i Mesîhi Üzerine”, *Journal of Turkish Studies*, 1990, v. 14, Harvard, ss. 347-355.
- “Garibname’de 14. Yüzyıl Anadolu’sunun Toplum Yapısına İlişkin Bilgiler”, (XI. Uluslararası Tarih Kongresi’ ne sunulan bildiri), 1990, Ankara.
- “Divan Şiiri ve Bîkr-i Mana”, *Dergah*, Eylül, 1991, C. 2, S. 19, s.10.
- “Mazmun Üzerine Düşünceler”, *Dergah*, Aralık, 1992, C. 3, S. 34, s. 8.
- “İşretname-i Mesîhi”, *Erdem*, Mayıs, 1992, C. 6, S. 17.
- “Bir Çağdaş Epop Sempozyumunun Ardından”, *Dergah*, Temmuz, 1993, S. 41, s. 23.
- “Çukurova Halk Kültürüne Hizmet Eden Adana Dergileri, II. Uluslararası Karacaoğlan ve Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri, 1993, Adana, s. 23.
- “Sehl-i Mümteni”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1993, S. 1, s. 23.
- “Gerileme Devrini Belgeleyen Bir Edebi Eser: Nabi’nin Hayriyyesi”, (X. Uluslararası Türk Tarih Kongresi Bildirisi), 1994, Ankara.
- “Fuzulî’nin Şiirini Kalıcı Kılan Bazı Üslûp Özellikleri, Bu Alâmet ile Bulur Beni Soran, Fuzûlî Kitabı”, *Fuzûlî Hakkında Seçme Makaleler ve Bibliyografya Denemesi*, Hazırlayanlar, Hanife Koncu, Müjgân Çakır, Kesit Yayınları, 2009 İstanbul, s. 263.
- “Yunus Emre’nin Şiir Dilinde Benzetme Sanatları”, *Uluslar arası Yunus Emre Sempozyumu Bildirileri*, 1995, Ankara, s. 453.
- “Bir Osmanlı Efendisi’nin Çizdiği Çelebi Tipi”, *Dergah*, Kasım, 1995, C. 6, S. 69, s.11.
- “Saltuk-name’de Anadolu Birlik ve Beraberliğinin Kuruluşuna İlişkin Bilgiler”, *Erdem*, S. 29, 1996.
- “Divan Şiirinde Yergi Amaçlı Söz Sanatları”, *Journal of Turkish Studies*, vol. 20, 1996, Harvard, ss.126-132.
- “Fuzulî’nin Şiirlerinde Cemiyetli Söz Kullanımı”, *Türkoloji Araştırmaları: Fuat Özdemir Anısına*, 1997, Adana, 155 vd.

- “Kaside Nesiplerindeki Hasbihaller Üzerine”, *Bir: Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, Prof.Dr. Kemal Eraslan Armağan Sayısı, S. 9-10, 1998, s. 509 vd.
- “Divan Şairinin Dilindeki Edebiyat Terimleri”, (1. Balıkesir Kültür Araştırmaları Sempozyumu Bildirisi), 1998.
- “Metin Şerhi, Tahlili ve Tenkidi Üzerine Düşünceler”, *Dergah*, Kasım, S. 8, 1997, s. 93.
- “Kıbrıslı Âşık Kenzi'nin Divanı II Üzerine Bir Değerlendirme”, (II. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi Bildirisi), Kasım, 1998, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazi Mağosa, Kuzey Kıbrıs.
- “Divan Şiir Dilindeki Mana, Mazmun ve Nükte Kelimeleri Üzerine Bir Değerlendirme, Osmanlı Dünyasında Şiir”, (Uluslararası Sempozyumu Bildirisi), Kasım, 1999, İstanbul.
- “Adanalı Divan Şairleri”, *Efsaneden Tarihe, Tarihten Bugüne*, Yapı Kredi Yayınları, 2000, İstanbul, s. 377 vd.
- “Yüzyıllık Bir Batı Kaynağı: Gibb'in Osmanlı Şiir Tarihi”, *Journal of Turkish Studies*, vol. 24, 2000, Harvard, ss. 209-227.
- “Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin 1. Cildinde Tahkiye”, *Uluslar arası Evliya Çelebi Sempozyumu Bildirisi, Evliya Çelebi ve Seyahatname, Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayını*, Gazimağusa, Kasım, 2002, Kuzey Kıbrıs.
- “Divan Şiirinde Tedâiden Tenevvüe ya da Çağrışımdan Çeşitlemeye”, *İlmi Araştırmalar*, S. 11, 2001, İstanbul.
- “Divan Şiirinde Metinlerarası İlişkiler”, *Şinasi Tekin'in Anısına Uygurlardan Osmanlıya*, Simurg Yayınları, 2005, İstanbul.
- “Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Bir Üslûp Özelliği Olarak Türler Arasılık”, (Uluslararası Evliya Çelebi Sempozyumu Bildirisi), Ankara 2007 (14)
- “Osmanlı Sahası Divanlarda Orta Asya Coğrafyası'nın İzleri”, (Türk Dünyası Sempozyumu Bildirisi), 2006, Almatı, Kazakistan.
- “Klasik Türk Edebiyatında Mensur Türlerin Seyri, Tasnifi ve Tasnif Sorunları”, (IV. Klasik Türk Edebiyatı Sempozyumu Bildirisi), Erciyes Üniversitesi, 2008, Kayseri.
- “18. Yüzyıl Kasideciliğine ve Gazelciliğine Değişim Penceresinden Bakış”, (V. Klasik Türk Edebiyatı Sempozyumu Bildirisi), Erciyes ve Artuklu Üniversiteleri, 2009, Mardin.

Danışmanlığını Yaptığı Doktora Tezleri

- Altunzincir, Hasan (1991), *Garib-nâme (I-V Bablar)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Apaydın, Mustafa (1993), *Türk Hiciv Edebiyatında Ziya Paşa*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Derdiyok, İ.Çetin (1994), *XV. Yüzyıl Şairlerinden Mesihî'nin Gül-i Sad-berg'i*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aydoğan, Bedri (1996), *Servet-i Fünun Döneminde Edebiyat Üzerinde Oluşan Polemikler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Batıslam, H. Dilek (1997), *Kâni'nin Mensur Letayifi ve Hezliyatı*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aygün, Zeynel Abidin (1999), *Behiştî'nin Leyla vü Mecnun Mesnevisi (İnceleme-Metin)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gökalp, Haluk (2006), *Eski Türk Edebiyatında Manzum Sergüzeştnameleler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kurmuş, Cengiz Veli (2010), *Larendeli Şani'nin Gülşen-i Efkâr Mesnevisi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Danışmanlığımı Yaptığı Yüksek Lisans Tezleri

- Derdiyok, İ. Çetin (1988), *Cemali Divanı (İnceleme-Metin)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Güneş, Mustafa (1988), *Hüznî Divanı II(İnceleme-Metin-İndeks)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Erdoğan, Kenan (1989), *Fuzuli Divanı'nda Kozmografya ve Tabiat*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gürbüz, Muammer (1990), *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Romanlarında Kültür Ögelerine Bakış*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aygün, Zeynel Abidin (1993), *Bağdatlı Ruhi Divanı'nda Rind ve Zahid Tipleri*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Batıslam, H.Dilek (1993), *Nedim Divanı'nda Mahallileşme*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çelik, Bayram (1995), *Fuzuli'nin Leyla vü Mecnun Mesnevisi ile Hamdullah Hamdi'nin Yusuf u Züleyha Mesnevisinde İnsan Psikolojisi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gündüz, Yunis (1995), *Nef'i'nin Kasidelerinde Tarihi Perspektif*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yıldızhan, Rızvan (1997), *Fuzuli, Baki, Nef'i ve Nedim Divanları'nda İç Mekân*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Çıraklı, Durmuş Ali (1998), *Kâni'nin Manzum Letaifnamesi (İnceleme-Metin)*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Güzey, Fatma (2000), *Bazı Divanlardaki Üslûpla İlgili Kelimelerin Değerlendirilmesi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kılıcı, Mehmet (2001), *Enderunlu Mehmet Âkif'in Mir'at-ı Şi'r'i*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gün, Mesut (2002), *Baki ve Nef'i Divanlarında Övgü*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bağçeci, Lokman (2002), *Nabi Divanı'ndaki Küçük Mesneviler*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kurmuş, Cengiz Veli (2003), *Divan Edebiyatı Sonrası Yazılmış Bazı Kaynaklara Göre İran Edebiyatının Divan Edebiyatına Etkisi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Engin, Sedat (2006), *Cem Sultan'ın Türkçe Divanı'nın Tahlili*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- İrkılata, Mehmet (2007), *Nazire Geleneği İçerisinde Kerem Kasideleri*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; Adana.
- Kılıncı, Abdülkerim (2007), *Fuzuli'nin Türkçe Divanı'nda Zaman*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Seymen, Emine (2008), *Sehî Bey ve Latîfî Tezkirelerinde İstirad*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ever, Mustafa (2009), *Pinhan ve Mahrem Romanları Odağında Elif Şafak'ın Romanlarında Görülen Klasik Türk Edebiyatı Dönemi Kültür Unsurları*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.